

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ШКОЛА АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ»
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ І НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ V ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ
30-31 січня 2020 року

Харків-2020

УДК 37.014 (477)

А 28

Рекомендовано до друку засіданням Ради Громадської організації
«Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
(Протокол № 3 від 17 березня 2020 року)

Рецензенти:

Романовський О.Г., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент
Національної академії педагогічних наук України;
Лазарєв М.І., доктор педагогічних наук, професор;
Дмитренко Г.А. доктор економічних наук, професор.

А 28 **Адаптивні процеси в національній системі освіти :** [збірник матеріалів V Всеукраїнського наукового форуму] / упоряд. О.О. Почуєва; ред. кол.: Г.В. Єльнікова (голова), Г.Ю. Кравченко, Л.О. Лузан, М.Л. Росток, З.В. Рябова. Харків: Мачулин, 2020. 112 с.

Збірник матеріалів V Всеукраїнського наукового форуму «Адаптивні процеси в національній системі освіти», що пройшов 30-31 січня 2020 року в режимі онлайн, містить тези доповідей учасників та основні організаційні документи заходу, .

Тематику публікацій розміщено за науковими панелями Форуму. У роботах висвітлені актуальні питання розвитку освітньої галузі України, розкриті такі напрями: розвиток адаптивних процесів в освіті; практика ІТ-підтримки адаптивного управління в закладах освіти різних рівнів організації; адаптивне управління розвитком професійної компетентності педагогів; економічний та маркетинговий розвиток адаптивності в освіті. Є роботи, що висвітлюють трансформаційні процеси в освітніх системах Польщі, Китайської Народної Республіки. Окремо подається робота з актуального питання для вітчизняної освіти щодо адаптивних засад формування адаптивних процесів в національній системі освіти.

Матеріали Форуму призначаються керівним кадрам освіти, студентам і науково-педагогічним працівникам вищої школи, викладачам закладів післядипломної освіти, педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної) і позашкільної освіти, науковцям, службовцям урядових установ управління освітою та всім, хто цікавиться проблемою адаптивного управління системою освіти України.

За релевантність і достовірність інформаційних даних відповідають автори тез доповідей, що опубліковані в збірнику матеріалів V Всеукраїнського наукового форуму «Адаптивні процеси в національній системі освіти».

ISBN

УДК 37.014 (477)

А 28

© ГО «ШАУ СПС», 2020
© Автори, 2020

ЗМІСТ

Єльнікова Галина Василівна. Вступне Слово	8
Програма форуму	

Наукова панель

МЕТОДОЛОГІЯ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ

Єльнікова Галина Василівна	
Методологічний аспект адаптаційних змін в освітньому процесі закладів освіти	21
Боднар Оксана Степанівна, Горішна Оксана Мирославівна	
Використання механізмів адаптивного управління у процесі впровадження змін у закладах загальної середньої освіти	24
Лазарєв Микола Іванович, Лазарєва Тетяна Анатоліївна	
Управління творчою діяльністю студентів засобами адаптивного навчання	26
Шемигон Наталя Юріївна	
Адаптивний інклюзивний простір – технологія створення	27
Гавлітіна Тетяна Миколаївна	
Наскрізне виховання цінностей: адаптація до потреб НУШ.....	29
Загіка Олена Олегівна	
Формування освітньої пропозиції закладу професійної (професійно-технічної освіти): маркетингово-адаптивний підхід	31
Григораш Віктор Валентинович, Хлебнікова Таліна Миколаївна	
Методологічні засади внутрішнього аудиту в закладі освіти	33

Наукова панель

МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТІ

Лузан Людмила Олександрівна	
Тренінгове заняття для вчителів української мови і літератури	35
Данилів Вікторія Валентинівна	
Медіакомунікації в освіті. Час рухатися вперед чи зупинитися.....	38
Остапенко Олексій Прокопович	
Впровадження медіаосвіти у навчально-виховний процес КЗ «Дергачівський ліцей № 2».	39
Калашник Олена Анатоліївна	
Впровадження медіаосвіти в освітній процес у комунальному закладі «Дергачівський ліцей № 3» Дергачівської районної ради Харківської області	40
Гарна Лілія Сергіївна	
Формування медіакомпетентності учнів на уроках словесності.....	42
Березан Валентина Ігорівна	
Використання BOYD-технологій в освітньому процесі підготовки майбутніх соціальних працівників у ЗВО	44
Савченко Ірина Миколаївна, Ємець Вікторія	
Розвиток інтегративного потенціалу медіакомунікацій національного центру «Мала Академія Наук України» на засадах адаптивного підходу	46

Бібліографія:

1. Аніщенко В.М., Закатнов Д.О., Здірук С.І. Напрями реформування професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції(досвід, аналіз, прогнози): колективна монографія. Київ : ІПТО НАПН України. 2008. 124 с.
2. Єльнікова Г.В., Загіка О.О., Кравченко Г.Ю., Лапшина І.С. Адаптивне управління розвитком професійної освіти: Колективна монографія. / За заг. та наук. Редакцією Г.В. Єльнікової. Павлоград: ІМА-прес, 2016. 248 с.
3. Кушнір І.І. Зміст маркетингової компетентності керівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота, 2013.с. 99-102.
4. Мачей Груза, Пьотр Стронковські, U-LEAD with Europe Ukraine Local Empowerment, Accountability and Development Program: Огляд ситуації у сфері професійно-технічної освіти в Україні [із рекомендаціями щодо можливих покращень]: Звіт в рамках Національного проекту «Децентралізація». Київ-Варшава 2018.
5. Палькевич Ю.С. Управління конкурентоспроможністю освітніх послуг професійно-технічних навчальних закладів: методичні підходи до прогнозування та планування. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка, 1(8), 2014.с. 28-32.
6. Рябова З.В. Теоретичні аспекти маркетингової діяльності в системі післядипломної освіти. Імідж сучасного педагога, 9(108), 2010. с. 9-12.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Григораш Віктор Валентинович,

*доцент кафедри наукових основ управління
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна;*

Хлєбнікова Таліна Миколаєва,

*доцент кафедри наукових основ управління
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна*

Законом України «Про освіту» передбачено оновлення управлінського інструментарію, зокрема, впровадження інституційного аудиту як елемента зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності й освіти; створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Для керівника закладу освіти важливо створити систему внутрішнього освітнього аудиту, яка забезпечить надходження релевантної інформації про освітній процес та його результати, необхідної для прийняття раціональних управлінських рішень.

Зазначимо, що сучасний підхід до управління закладом освіти передбачає відповідність системи управління вимогам сучасного менеджменту (раціональність, валідація освітніх процесів, об'єктивність тощо). Отже, розвиток системи внутрішнього освітнього аудиту в закладі загальної середньої освіти є суттєвим напрямом реформування освітньої галузі.

Термін «аудит» традиційно використовувався в економіці відносно бухгалтерських документів.

Проте останнім часом цей термін широко використовується в галузі освіти, що пов'язано зі спробою створення системи управління якістю освіти, орієнтованої на міжнародні стандарти серії ISO, TQM.

Ми визначаємо внутрішній аудит як адміністрування, що забезпечує оцінку освітньої діяльності та якості освіти в цілому і за окремими структурними підрозділами, напрямами, суб'єктами педагогічного процесу.

З організаційної точки зору аудит – це:

- діяльність з надання незалежних та об'єктивних оцінок і консультацій, спрямованих на вдосконалення діяльності закладу освіти;
- незалежне оцінювання результатів освітнього процесу;
- моніторинг освітньої діяльності та її результатів, установлення відповідності нормативним вимогам.

Як відомо, аудит може бути операційним, фінансовим та на відповідність вимогам. Зупинимось на останньому виді аудиту. При аудиті відповідності встановлюється ступінь, з якою система якості зрозуміла, впроваджена і дотримується персоналом (фактичне виконання персоналом вимог, встановлених в документації на відповідність якості освітньої діяльності).

Мета аудиту на відповідність вимогам – перевірка дотримання персоналом правил і процедур, визначених вищим керівництвом. Перевірки на відповідність призначені для виявлення дотримання організацією конкретних правил, законів, пунктів договорів, які впливають на результати діяльності.

Основними об'єктами внутрішнього аудиту є рішення окремих функціональних завдань управління, розробка і перевірка інформаційних систем організації. Для здійснення внутрішнього аудиту використовують різні організаційні форми. Формування власної служби внутрішнього аудиту передбачає його здійснення власними силами організації, чому сприяє хороша поінформованість співробітників про внутрішню структуру компанії і галузевих особливостях діяльності. Ефективність внутрішнього аудиту, якість освітнього процесу забезпечується створенням надійних організаційно-управлінських механізмів оцінювання.

Для цього в закладі освіти розробляється задокументована методика «внутрішній аудит». Документами аудиту можуть бути: програма аудиту; план внутрішнього аудиту системи якості; опитувальні листи; протоколи відповідності стандартам; звіти про аудит; плани корекції та запобіжних дій.

Для проведення внутрішніх аудитів якості освіти може бути створений спеціальний структурний підрозділ (наприклад центр аудиту якості освіти як адаптивна структура).

Центр аудиту якості освіти виконує комплекс функцій щодо забезпечення і контролю якості освіти: сервісну, діагностичну, компенсаторну, прогностичну, навчальну, консалтингову та консультативну.

Отже, заклади загальної середньої освіти потребують сучасної моделі внутрішнього аудиту. Необхідно розробляння та створення центрів аудиту якості освіти (шкільної системи управління якістю освіти тощо), які мають бути забезпечені необхідним методичним матеріалом, інструментарієм для проведення дослідження якості освітньої діяльності й якості освіти учнів. Потребує вирішення проблема навчання керівників закладів освіти технології внутрішнього аудиту освітньої діяльності.

Бібліографія:

1. Гречаник О. Є., Григорах В. В. Формування акмеологічної компетентності вчителя в системі післядипломної освіти : кол. монограф. Харків, 2019. 144 с.
2. Житник Б. О. Управління якістю освіти: інституціональний підхід. Харків, 2011. 128 с.
3. Касьянова О. М. Контрольно-аналітична діяльність керівника навчального закладу. Харків: 2013. 192 с.